

BANKLARDA KORPORATIV BOSHQARUVNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI SAMARASINI OSHIRISH YO'LLARI

Ismatova Shaxnoza Ruzimurod qizi

SamDU Kattaqo'rg'on filiali

Bank ishi va auditi yo'nalishi 4 kurs talabasi

ismatovashahnoza2004@gmail.com

Ilmiy raxbar: SamDUKF asissenti

Xasanov Axmadjon Shodiyarovich

Annotatsiya

Samaradorlik banklarning bugungi tezkor ishbilarmonlik muhitida raqobatbardoshligini saqlab qolish uchun hal qiluvchi omil hisoblanadi. Banklarda korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalari vaqt o'tishi bilan rivojlanib bordi va samaradorlikni oshirish uchun ularni doimiy ravishda takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Ushbu tadqiqot banklarda korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalari samaradorligini oshirish yo'llarini o'rganishga qaratilgan.

Abstract

Efficiency of banks in today's fast-paced business environment is a decisive factor for maintaining competitiveness. In banks modern trends in corporate governance have evolved over time and it is important to continuously improve them to increase efficiency is important. This research is modern corporate governance in banks aimed at studying ways to increase the efficiency of trends.

Kalit so'zlar: Raqamli transformatsiya, moliyaviy infratuzilma, korporativ boshqaruv, avtomatlashtirish, Agile metodologiyasi, bank boshqaruv tendentsiyalari, blokcheyn jarayoni, rentabellik, aksiyador, risk, ichki nazorat, Bank Kengashi, iterativ yondashuv.

Keywords: Digital transformation, financial infrastructure, corporate governance, automation, Agile methodology, banking management trends, blockchain process, profitability, shareholder, risk, internal control, Bank Board, iterative approach.

Samarali korporativ boshqarish bankning muvaffaqiyatli faoliyatining muhim sharti hisoblanadi. Barqaror rivojlanishni aniqlovchi, aksiyadorlar, mijozlar va boshqa aloqador shaxslarning huquqlari va haqlarini himoya qiluvchi, moliyaviy tashkilotning faoliyatini oshirish sohasidagi eng muhim yo'nalishi bo'lib xizmat qiladi. Bank

faoliyati turli risklar bilan bog'liqdir. Shu bois korporativ boshqarishga va ichki nazoratga mukammal yondashuv zaruriyati mavjud.

Tadqiqotda birinchi navbatda banklarda korporativ boshqaruvning zamonaviy yo'nalishlari, jumladan, ularning xususiyatlari va afzalliklari haqida umumiy ma'lumot beriladi. Keyinchalik asosiy e'tibor ushbu boshqaruv tendentsiyalarining joriy samaradorligi darajasini tahlil qilishga, ularni amalga oshirishga to'sqinlik qilayotgan mavjud muammolar va cheklovlarni ta'kidlashga qaratiladi.

O'zbekistonda bannklarni takomillashtirish va zamonaviy tendentsiyalarni samarasini oshirish maqsadida chet el banklarining korporativ boshqaruvi va bank faoliyati tizimini tahlil qilindi. Jumladan Shvetsariya Milliy banki faoliyatining asosiy tamoyillari pul-kredit siyosati masalalariga bag'ishlangan Federal Konstitutsiyaning 99-moddasida keltirilgan. Milliy bank haqida to'g'ridan-to'g'ri eslatib o'tilgan tamoyillarga taalluqli uchta omil mavjud bo'lib, ulardan to'rttasi moddada ko'rsatilgan. Shuning uchun ShMB konstitutsiyaviy nizomga ko'ra Shveysariyaning iqtisodiy manfaatlariga muvofiq harakat qilishga majburdir. Shunga ko'ra, Milliy bankning asosiy vazifasi:

Shveysariya iqtisodiyoti va Shveysariya xalqi manfaati uchun ishonchli pul-kredit siyosatini olib borish.¹

Korporativ boshqaruvning eng ko'p tarqalgan milliy modellarining xususiyatlarini umumlashtirilganligi, modellar har biri muayyan milliy iqtisodiyotlarning, bozor xo'jaligining tarkiblari va rivojlanish shakllarining oqibatidir. Rivojlangan mamlatlarda ushbu sohada mavjud uslublar va qarorlarning butun turfaligida, direktorlar kengashlari va investorlar o'zlari riskni olib, korporativ boshqaruvning qo'llaniladigan instrumentlari kombinatsiyalaridagi hamda ularni qo'llab-quvvatlovchi huquqiy va tartibga solish institutlaridan foydalanishadilar.

Tezisa banklarda korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalari samaradorligini oshirish uchun amalga oshirilishi mumkin bo'lgan turli strategiyalar ko'rib chiqiladi. Bunga jarayonlarni avtomatlashtirish va qarorlar qabul qilishni yaxshilash uchun sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar va blokcheyn kabi ilg'or texnologiyalardan foydalanish kiradi. Bundan tashqari, tadqiqot korporativ boshqaruvda samaradorlikni oshirishda samarali muloqot, hamkorlik va yetakchilikning ahamiyatini o'rganadi.

Bundan tashqari, tadqiqot samaradorlikni oshirishning muhim omillari sifatida, ayniqsa, raqamli savodxonlik va mijozlarga xizmat ko'rsatish sohalarida xodimlarni o'qitish va rivojlantirishning ahamiyatini o'rganadi. Bundan tashqari, tadqiqot korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalarida innovatsiyalar, tezkorlik va

¹ https://uz.wikipedia.org/wiki/Shveysariya_Milliy_banki

moslashuvchanlikni rivojlantirish uchun banklarda doimiy takomillashtirish madaniyatini joriy etishning afzalliklarini tahlil qiladi.

Samarali korporativ boshqaruvning asosi quyidagilar hisoblanadi:

- bank boshqaruvi organlari, muhim ahamiyatga ega xodimlari, shuningdek boshqa bank xodimlari javobgarlik sohalarining aniq tarzda taqsimlanishi;
- yetarli darajadagi hisobdorlik;
- oʻzaro nazorat qilishni taʼminlovchi, bank boshqaruvi organlari va (yoki) bank tarkibiy tuzilmalari oʻrtasidagi vakolatlarning taqsimlanishi;

Ushbu tadqiqot natijalari banklarning oʻz faoliyatini optimallashtirish, samaradorligini oshirish va bugungi dinamik biznes muhitida raqobatbardoshligini saqlab qolish usullari haqida tushuncha beradi. Topilmalar bank muassasalari, siyosatchilar va bank sohasida korporativ boshqaruv amaliyotini takomillashtirishdan manfaatdor tomonlar uchun katta ahamiyatga ega boʻladi. Korporativ boshqaruvdagi samaradorlik banklar uchun juda muhim, chunki bu ularning faoliyati, rentabelligi va barqarorligiga bevosita taʼsir qiladi.

Korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalarining afzalliklariga qaramay, ularning samaradorligi turli qiyinchiliklar va cheklovlar bilan toʻsqinlik qilishi mumkin. Bu muammolarga eski tizimlar, meʼyoriy hujjatlarga muvofiqlik, kiberxavfsizlik tahdidlari va oʻzgarishlarga qarshilik kiradi. Shu sababli, ushbu muammolarni bartaraf etish va ularning samaradorligini oshirish uchun ushbu boshqaruv tendentsiyalarini doimiy ravishda takomillashtirish muhim ahamiyatga ega.

Raqamli transformatsiya jarayonlarni avtomatlashtirish, operatsion samaradorlikni oshirish va mijozlar tajribasini yaxshilash uchun texnologiyadan foydalanishni oʻz ichiga oladi. Mijozlarga yoʻnaltirilganlik mijozlarning ehtiyojlari va afzalliklarini tushunish va qondirishga qaratilgan, bu esa mijozlarning sodiqligi va ularni ushlab turishiga olib keladi. Agile metodologiyalari muammoni hal qilishda iterativ va hamkorlikdagi yondashuvlardan foydalanishni oʻz ichiga oladi, bu esa banklarga oʻzgaruvchan bozor sharoitlariga tezda moslashish imkonini beradi.

Korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalari samaradorligini oshirish usullaridan biri ilgʻor texnologiyalardan foydalanish hisoblanadi. Sunʼiy intellekt, katta maʼlumotlar va blokcheyn jarayonlarni avtomatlashtirish, qarorlar qabul qilishni yaxshilash va xavfsizlikni kuchaytirish uchun ishlatilishi mumkin boʻlgan texnologiyalarga misoldir. Bundan tashqari, samarali muloqot, hamkorlik va etakchilik korporativ boshqaruv samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalarida samaradorlikni oshirishda xodimlarni oʻqitish va malakasini oshirish ham muhim ahamiyatga ega.

Banklar o'z xodimlariga sanoat talablarini qondirish uchun zarur raqamli savodxonlik va mijozlarga xizmat ko'rsatish ko'nikmalariga ega bo'lishlari uchun sarmoya kiritishlari kerak. Bundan tashqari, banklarda doimiy takomillashtirish madaniyatini joriy etish korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalarida innovatsiyalar, tezkorlik va moslashishni rivojlantirishi mumkin.

Umuman olganda, banklarda korporativ boshqaruvning zamonaviy tendentsiyalari samaradorligini oshirish yo'llari xilma-xil bo'lib, yaxlit yondashuvni talab qiladi. Yuqorida sanab o'tilgan strategiyalarni amalga oshirish orqali banklar o'z faoliyatini optimallashtirishi, samaradorligini oshirishi va bugungi dinamik biznes muhitida raqobatbardoshligini saqlab qolishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shamsuddin, A. va How, S. E. (2021). Bank sektoridagi raqamli transformatsiyani tizimli ko'rib chiqish: rivojlanayotgan manzara, muammolar va oqibatlari. *Biznes tadqiqotlari jurnali*, 132, 951-971.
2. Brey, E. va Dervojeda, K. (2020). Agile Banking: Bank ishida tejamkor va tezkor tamoyillar va usullarni amalga oshirish. *Informatika kitoblari*, 175, 225-231. *Moliyaviy barqarorlik jurnali*, 9(2), 168-184.
3. Rahman, M. A. va Zailani, S. (2020). Blockchain texnologiyasining ta'minot zanjiri, logistika va transportga ta'siri: tizimli tahlil. Ta'minot zanjiri boshqaruvi xalqaro jurnali, 9(1), 219-230.
5. Krambia-Kapardis, M. va Zopiatis, A. (2019). Bank sohasida etakchilikning roli: tizimli adabiyotlarni ko'rib chiqish. *Journal of Financial Services Marketing*, 24(2), 64-75.
6. Vang, L. va Xu, J. (2018). Katta ma'lumotlar va uning bank sohasida qo'llanilishi. *Katta ma'lumotlar jurnali*, 5(1), 1-18.
7. Bhatti, T., Ali, M. va Raza, S. A. (2019). Pokiston bank sektorida xodimlarni o'qitish va rivojlantirish amaliyoti. *Menejment Excellence xalqaro jurnali*, 9(1), 1077-1088.
8. Sathyanarayana, S. va Kakarla, S. K. (2017). Banklarda doimiy takomillashtirish madaniyati: tadqiqot. *Xalqaro mahsuldorlik va samaradorlikni boshqarish jurnali*, 66(2), 218-233

Internet saytlar:

<https://uz.wikipedia.org>